



Десет принципи на граѓанската наука

ситуации и дисциплини. Ставовите изнесени подолу беа развиени од работната група „Споделување на најдобрите практики и градење капацитет“ на Европската асоцијација за граѓанска наука, предводена од Природонаучниот музеј во Лондон. Во работата свој придонес дадоа многу членови на Асоцијацијата со цел да се издвојат некои од клучните принципи кои како заедница веруваме дека се основа на добрата практика во граѓанската наука.

- 1. Проектите за граѓанска наука ги вклучуваат граѓаните во научни базирани активности кои генерираат ново знаење или разбирање. Граѓаните можат да дејствуваат како соработници или како лидери во проектите и да имаат значајна улога и да придонесат во реализацијата на проектите.**
- 2. Проектите за граѓанска наука имаат оригинален научен исход.** На пример, одговарање на истражувачко прашање или прашања од информативен поврзани со заштита на културни споменици, одлуки за управување или политика за животна средина.
- 3. Придобивка од учеството имаат и професионалните научници и научниците - граѓани.** Придобивките може да вклучуваат објавување на резултатите од истражувањето, можности за учење, лично задоволство, социјални придобивки, задоволство заради остварен придонес во науката, на пр. да се адресираат локални, национални и меѓународни прашања, а преку тоа и да се влијание врз креирање и спроведување на одредени политики.
- 4. Научниците - граѓани можат, доколку сакаат, да учествуваат во повеќе фази од научниот процес.** Ова може да вклучи развивање на истражувачкото прашање, дизајнирање на истражувачките методи, собирање и анализа на податоци и соопштување на резултатите.
- 5. Научниците - граѓани.** добиваат повратни информации од нивното учество во проектот. На пример, како се користат нивните податоци и какви се резултатите од истражувањето и нивното влијание во политиките или општеството.
- 6. Граѓанската наука се смета за истражувачки пристап како и секој друг, со ограничувања и предрасуди кои треба да се земат предвид и да се контролираат.** Меѓутоа, за разлика од традиционалните истражувачки пристапи, граѓанската наука дава можност за поголем јавен ангажман и демократизација на науката.
- 7. Проектните податоци и метаподатоците од проектите за граѓанска наука се јавно достапни и каде што е можно, резултатите се објавуваат на принцип на отворен пристап.** Споделувањето на податоци може да се случи за време, на или по завршувањето на проектот, освен ако постојат ограничувања од безбедоносен аспект или причини од аспект на приватноста на информациите.

8. Научниците - граѓани се признаени во резултатите од проектот и во објавените публикации.
9. Програмите за граѓански науки се оценуваат според квалитетот на научните резултати, квалитетот на податоците, искуството на учесниците и поширокото влијание врз општеството или политиките.
10. Лидерите на проектите за граѓанска наука ги земаат предвид правните и етичките прашања околу авторските права, интелектуалната сопственост, договорите за споделување податоци, доверливоста, припишувањето на заслугите за реализираното и влијанието на какви било активности врз животната средина.